

Published in **Florentin Smarandache și seducția polimorfismului. Analize, interpretări, cronici, articole, note și recenzii**, pp. 443-448. Editori: Al. Florin Țene, Andrușa R. Vătuiu. Sibiu: Agora, 2017; 843 pages. ISBN 9781599735023. Also appeared in *Autograf*, Craiova, Numărul 5, iunie 2005.

Jurnal de lectură

Valentin Dascălu

Janet Nică, el însuși poet experimental, publică o "monografie" despre controversatul matematician român-american Florentin Smarandache. Ieșind din rând, cum se pronunța un nou matematician craiovean, Cezar Avramescu, Florentin Smarandache a lansat un nou curent literar, paradoxismul. Discipoli au apărut în multe țări. Mai întâi, nu pot decât sa-l citez pe Terken din "Calea regală" de André Malraux: " E mult mai important să înființezi un imperiu (aici, un curent literar) decât să-l conduci (adică să devii un mare scriitor ilustrând dogmele teoretic)". Așa că, am mai verificat definiția "paradoxului " din DEX și m-am gândit la latura sa foarte matematică: "Enunț contradictoriu (s. n.) și, în același timp, demonstrabil (s.n.). Într-adevăr, Florentin Smarandache alături contrariile și-și demonstrează apartenența logică: "Într-o societate paradoxală nu poți fi decât paradoxal".

Pentru lămurire m-am dus la "Mileniu" nr. 25 - 26(2002) la articolul fundamentat al lui Tudor Negoescu "Experimentând experimentul". De la Domnia Sa aflăm că

Florentin Smarandache a ajuns la "drama antinomiilor" devenind un "maestru al contra- sensurilor" în semn de opoziție față de artificialitatea vieții (sociale, politice) și ca un protest împotriva totalitarismului". La fel ca avangardiștii, declamă "moartea artei" ocolind capcana păguboasă a dadaismului, dar și spiritul pozitivist al matematicianului. Dilema avangardei a fost că protestul singur "nu este o premisă valabilă pentru obținerea libertății. Libertatea, odată obținută, începe să se degradeze, să se tocească, atrăgând plictisul". (Cuvinte magice, parca!)

Cartea dedicată de Janet Nica lui Florentin Smarandache este o întreprindere singulară. Fiecărei cărți de-a Domniei Sale i se dedică un Poem în proză contaminat. Predispoziția poetului Janet Nica pentru lirica ludică este iradiată de paradoxism în intenția de a ne comunica nemediat subiectul cercetat. Este o coacere dinspre interior către exterior ca la microunde. Aceasta derulare abil controlată și condusă de autor înlocuiește instrumentele criticii literare cu destule metehne în forare, cu străfulgerări paradoxiste și din cele practicate de Janet Nica însuși. Este un jargon nu numai agreabil dar, la luarea-aminte a împerecherilor năucitor de neașteptate, un exercițiu fastuos de tipul unui carnaval al limbajului

bine strunit. Acționând în profunzime, constatam ca aparenta lejeritate a jocului cuvintelor angrenate într-un spectacol sui-generis conține aprecieri judicioase care se referă nu numai la opera paradoxistă a matematicianului-scriitor și teoretician, ci și la prestigiul persoanei ca atare.

Poetul Janet Nica se simte mai în apele lui "comentând" poezia despre care scrie ca e "tăioasă ca o răzbunare de critic literar" care "te ține încordat la maxim gorki". *Homo ludens* în veșminte paradoxiste! "Tavanul mahalalei" este "o închipuire de cer", apoi va urma o cataractă paradoxistă: "averse fără aversiuni", "ilustru fără lustru", "cu o cultură de in-cultură" sau o "bătaie de joc a focului eu bătaie foarte lungă", "cu anormal normal care normalizează". Sau o suavă comentare argotică amintind de maestrul genului la noi. Florentin Smarandache este "nagăț de trotuar, grande-n buduar și-n vocabular, țambalagiu de ocazie" care "scrie poezii greșite să nu le înțeleagă decât spiritul pus pe ciorovăiala". Ce definiție mironraduparaschivesciană reușește monografistul, travestit el însuși: poezia este "bagaboanta, pițipoanca, fleortotina, madama". În definitiv, de altfel, este productiv: Anton Pann e "argat la umbra deștelui ăl mic și umblă desculț de Zaharia Stancu" și Florentin Smarandache este "bulibașă de sintagme argoticești", (cât

adevăr!). Și este singular pentru că "îi îmbracă pe cei goi, care da tot ce nu are, și care are tot ce-i lipsește". "E impur și simplu" un "Caragiale reciclat la limba de briceag a paradoxului ieșit din matcă, asemenea Nilului, odinioară, primăvara".

Despre teoretician, care și-a făcut cunoscut programul în Franța la editura "de Bergerac" în 1992, putem aprecia că are o inteligență extrem de exactă în intențiile lui demolatoare. Cuvântul literaturii române, scrie Janet Nica, este "tardismul". Am zice, o sincronizare pe agonia tendinței europene care se pregătește deja să facă pasul înainte. Ce ar impune noul teoretician care "face poezii fără versuri, poeme fără poeme, fără cuvinte, fără fraze, poezii grafice, texte impersonale personificate, traduc imposibilul în posibil, face literatură din nimic și nimic din literatură". Cred ca aceste afirmații extreme sunt gândite ca să pregătească o mai bună soartă receptării stihurilor paradoxiste. "Distihurile paradoxiste" din 1998 ne dezvăluie "Domnul Experiment" sau pe acest "Edison în călduri". Aceste distihuri înfățișează logodna antinomiilor Într-un șoc terapeutic: "să cuprinzi nemărginirea" este sa fii "competent în incompetența lui", se "caută ce n-a pierdut" sau "edifică ruine". Această formulare totuși este veche la unele popoare de mii de ani.

V. G. Paleolog își avea ca motto ceva asemănător la cartea despre sinestezia la poezia lui Al. Macedonski, "La bolta clara". Zicerea este luata după "o piatră de hotar" și vorbea de mergerea pe hotarul nehotarului etc. Și asta, din antichitatea chineza.

Uneori, gândirea logică matematicianului transpore: prezența e" absența absențelor ". Sigur că absențele... absente vor fi prezente.

În "Anti-chambres et anti-poésies ou bizareries ", apărut în Maroc în 1984 (o locație preferată de Florentin Smarandache), se remarcă jocul inteligent de cuvinte. Aș zice, inteligent=ludic. Astfel, Michel și-a pierdut tatăl în război, dar l-a găsit în cimitir sau infirmiera coboară dintr-o familie ilustră până la primul etaj cu liftul.

Iată o definiție în spunere plăcută, dospita într-un cuptor magic: "Poezia lui Florentin Smarandache este un șugubăț carnaval rabelaisian care taie nasul împăratului făcându-l egal eu plebeul, dând șanse de a vibra senzorial, adică plinar".

Necunoscând creația matematicianului, este de remarcat măiestria acestui autor de carte, ea însăși inovatoare. S-ar putea cita copios. Așa se întâmpla cu o carte în care umorul structural, cel pe care numai englezii

Îl practică eu seriozitate profesională, aduce desfătarea rară a unui material lingvistic proaspăt, inepuizabil.

"Făt-Frumox din lacrimă de paradox" de Janet Nica, apărut la editura MJM, una din cele mai harnice edituri craiovene, este un discurs amorezat. Este o declarație de iubire pentru un matematician-creator, "văr eu Magellan și Columb" care îndrăznește să descopere, pe o planetă arhicunoscută, teritorii noi a căror geografie neașteptată funcționează impecabil.